Dijitalleşme ve Vatandaşlık Hakları

Çalışma Kâğıdı · 30 Soru · Kolaydan Zora

Ad Soyad _____ Sınıf / No _____ Tarih _____

KONU ÖZETİ

- Teknolojinin gelişmesiyle eğitim, sağlık, alışveriş, iletişim gibi birçok ihtiyaç **dijital ortamda** karşılanabilir hâle gelmiştir. Böylece vatandaşlık hakları daha hızlı, kolay ve etkin kullanılabilmektedir.
- **Dijital vatandaşlık**, dijital ortamı ve teknolojiyi kurallarına uygun, bilinçli, güvenli ve sorumlu biçimde kullanmaktır; topluma çevrim içi katılma yeteneği olarak da tanımlanır.
- **e-Devlet Kapısı** üzerinden kamu kurumlarının birçok hizmetine tek yerden ulaşılır. e-Devlet şifresi PTT'den alınabilir; giriş T.C. kimlik numarasıyla yapılır.
- Sağlık hakkı: **e-Nabız** (tahlil, reçete, muayene bilgileri), randevu sistemleri. Eğitim hakkı: **EBA** (ders içerikleri), **e-Okul** (not, devamsızlık, karne bilgileri).
- **CİMER** (Cumhurbaşkanlığı İletişim Merkezi), dilekçe ve bilgi edinme haklarının dijital ortamda hızlı kullanılmasını sağlar. Belediyelerin şikâyet uygulamaları da benzer katkı sunar.
- Dijitalleşme ile evden çalışma yaygınlaşmış; zaman, yol ve masraf tasarrufu sağlanmıştır.

KOLAY Isınma Soruları (1–10)

1 Uygulamaları ilgili oldukları haklarla eşleştiriniz.

1) e-Nabız 2) EBA 3) CİMER

a) Eğitim hakkı b) Dilekçe ve bilgi edinme hakkı c) Sağlık hakkı

2 Kamu kurumlarının birçok hizmetine tek bir yerden ulaşılmasını sağlayan dijital platform hangisidir?

A) e-Devlet Kapısı B) Sosyal medya C) Çevrim içi oyun D) Video sitesi

3 Boşlukları doldurunuz.

a) Öğrencilerin notlarını ve devamsızlık bilgilerini velilerin görebildiği sistem .....'dur.

b) Dijital ortamı kurallarına uygun, bilinçli ve güvenli kullanmaya ..... vatandaşlık denir.

4 İfadelerin doğru (D) ya da yanlış (Y) olduğunu belirtiniz.

(…) e-Devlet şifresi PTT'den alınabilir.
(…) e-Nabız ile laboratuvar sonuçları görüntülenebilir.
(…) Dijitalleşme sayesinde evden çalışma yaygınlaşmıştır.
(…) CİMER'e yalnızca şahsen gidilerek başvuru yapılabilir.

5 Dijital kamu hizmetlerine girişte kimliğimizi doğrulamak için genellikle hangi bilgi istenir?

A) Okul numarası
B) Doğum yeri
C) T.C. kimlik numarası
D) Sosyal medya hesap adı

6 Dijitalleşmenin sağlık alanında sağladığı **iki** kolaylığı yazınız.

7 Aşağıdakilerden hangisi **eğitim hakkının** dijital ortamda kullanılmasına örnektir?

A) Belediyeye şikâyet göndermek
B) e-Devlet'ten vergi borcunu ödemek
C) Hastane randevusu almak
D) Çevrim içi ders videosu izlemek

8 Kavram haritasında boş kutulara uygun dijital hizmetleri yazınız.

9 Dijital vatandaşın özelliklerinden **iki** tanesini yazınız.

10 Aşağıdakilerden hangisi dijitalleşmenin vatandaşlara sağladığı bir kolaylık **değildir**?

A) İşlemlerin daha kısa sürede yapılması
B) Kişisel verilerin herkesle paylaşılması
C) Kamu hizmetlerine her yerden ulaşılması
D) Yol masrafının azalması

ORTA Pekiştirme Soruları (11–20)

11 Tablodaki durumlarda hangi dijital hizmetin kullanılabileceğini ve hangi hakla ilgili olduğunu yazınız.

Durum	Dijital hizmet	Hak
Veli, çocuğunun karnesini görmek istiyor.	.....	.....
Hasta, tahlil sonucunu öğrenmek istiyor.	.....	.....
Vatandaş, bir kamu hizmetiyle ilgili şikâyetini iletmek istiyor.	.....	.....

12 Temsilî bir örnekte Sevgi Hanım, tapu işlemi için daha önce şehir merkezine **4** kez gitmek zorundaydı. e-Devlet'ten randevu alıp belgelerini yükleyince yalnızca **1** kez gitmesi yetti. Her gidiş dönüş **150 TL** tuttuğuna göre Sevgi Hanım kaç TL tasarruf etmiştir?

13 Grafikte temsilî bir ailenin bir ayda dijital ortamdan yaptığı işlemlerin sayısı verilmiştir. Aile en çok hangi hakla ilgili dijital işlem yapmıştır? Toplam işlem sayısı kaçtır?

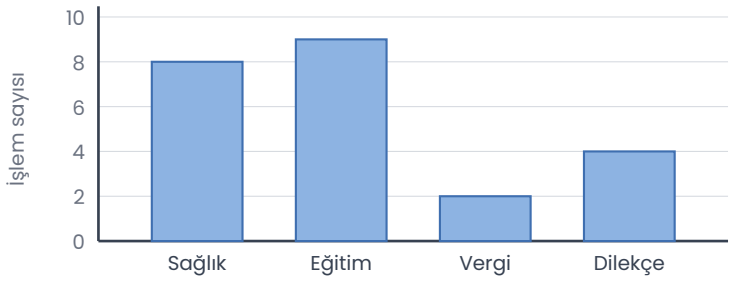

14 Bir mahallede sokak lambaları arızalanmıştır. Mahalle sakini Kerem Bey, belediyenin mobil uygulamasından fotoğraf ekleyerek şikâyette bulunmuş, lambalar iki gün içinde onarılmıştır. Kerem Bey hangi vatandaşlık hakkını dijital ortamda kullanmıştır?

A) Dilekçe (şikâyet) hakkı B) Seçme hakkı C) Mülkiyet hakkı D) Seyahat hakkı

15 Dijital hizmetleri kullanamayan kişiler (örneğin teknolojiyle tanışmamış yaşlılar) hangi zorluklarla karşılaşabilir? Bu kişilere nasıl yardımcı olabiliriz?

16 Aşağıdakilerden hangisi dijital vatandaşlık ilkelerine **uygun** bir davranıştır?

A) e-Devlet şifresini arkadaşlarıyla paylaşmak
B) Resmî işlemlerde yalnızca kurumların resmî sitelerini kullanmak
C) Doğruluğunu bilmediği haberi hemen yaymak
D) Başkasının adına izinsiz işlem yapmak

17 Kartlardaki öğrencilerden hangisinin görüşü **yanlıştır**?

Aslı	Emre	Nil
e-Okul sayesinde ailem notlarımı okula gelmeden görebiliyor.	EBA'dan konu tekrarı yapabiliyorum.	Dijital ortamda yapılan işlemlerin hiçbir kuralı yoktur.

18 Evden çalışmanın çalışanlara **bir olumlu** ve **bir olumsuz** etkisini yazınız.

19 Dijital kamu hizmetlerinde kimlik doğrulaması (şifre, T.C. kimlik numarası, telefon onayı) yapılmasının amacı nedir?

A) İşlemleri yavaşlatmak
B) Kullanıcı sayısını azaltmak
C) Reklam göstermek
D) İşlemlerin gerçekten hak sahibi tarafından yapılmasını sağlamak

20 e-Devlet'ten yapılabilecek işlemlerden **üç** tanesini yazınız.

ZOR Düşünme Soruları (21–30)

21 Metni okuyunuz.
Köyde yaşayan Hatice Hanım'ın torunu Ozan, ona e-Devlet uygulamasını telefonuna kurmayı ve kullanmayı öğretmiştir. Hatice Hanım artık hastane randevusunu telefondan almakta, ilaç bilgilerini e-Nabız'dan takip etmektedir.
Bu metinden aşağıdaki sonuçlardan hangisine **ulaşılamaz**?

A) Dijitalleşme sağlık hakkının kullanımını kolaylaştırmıştır.
B) Aile içi dayanışma dijital becerilerin yayılmasına katkı sağlamıştır.
C) Hatice Hanım bundan sonra hiç hastaneye gitmeyecektir.
D) Ozan dijital vatandaşlık bilgisini çevresine aktarmıştır.

22 5N1K tekniğine göre Hatice Hanım örneği (21. soru) için **iki** soru yazıp cevaplayınız.

23 Tablo, temsilî bir ilçede aynı işlemin iki farklı yolla yapılma süresini göstermektedir. Tabloya göre dijital yolun sağladığı zaman kazancı dakika cinsinden kaçtır?

Yol	Yolculuk (dk)	Sıra bekleme (dk)	İşlem (dk)
Kuruma giderek	60	40	10
e-Devlet ile	0	0	15

24 "Dijitalleşme, vatandaşların yönetime katılımını artırmıştır." Bu yargıyı destekleyen **iki** örnek yazınız.

25 Aşağıdakilerden hangisi dijitalleşmenin hakların kullanımına etkisini gösteren bir örnek **değildir**?

A) Öğrencinin ders tekrarını çevrim içi platformdan yapması
B) Vatandaşın şikâyetini dijital başvuruyla iletmesi
C) Hastanın reçetesini dijital sistemden görmesi
D) Çiftçinin tarlasını sulamak için akarsudan kanal açması

26 Bir öğrenci "Dijital hizmetler yüzünden kurumların binalarına artık gerek kalmadı." demiştir. Bu görüşe katılıyor musunuz? Gerekçenizi yazınız.

27 Dijital hizmetleri kullanırken dikkat edilmesi gereken **üç** güvenlik kuralı yazınız.

28 Grafikteki temsilî verilere göre (13. soru) ailenin sağlık ve dilekçe işlemlerinin toplamı, eğitim işlemlerinden kaç fazladır?

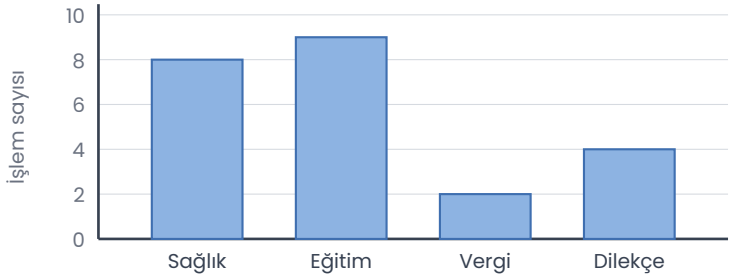

29 Bir belediye, park yapılacak alan için vatandaşlardan mobil uygulama üzerinden öneri toplamaktadır. Bu uygulamanın demokrasiye ve vatandaşlık haklarına katkısını değerlendiriniz.

30 Gelecekte dijitalleşmenin hangi vatandaşlık hakkının kullanımını daha da kolaylaştırabileceğini tahmin ediniz. Bir örnekle açıklayınız.

Takıldığın soruyu işaretle, konu özetine tekrar göz at. Başarılar!
Diğer konuların çalışma kâğıtları ve deneme sınavları: **maarifpdf.com.tr**